

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2021. gada 28. maijā
(OR. en)

Starpiestāžu lieta:
2018/0206(COD)

6980/2/21
REV 2 ADD 1

FSTR 25
SOC 143
SAN 140
CADREFIN 131
CODEC 367
PARLNAT 123

PADOMES PASKAIDROJUMA RAKSTS

Temats: Padomes nostāja pirmajā lasījumā, lai pieņemtu EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULU, ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013

- Padomes paskaidrojuma raksts
- Padome pieņēmusi 2021. gada 27. maijā

I. IEVADS

1. Komisija 2018. gada 30. maijā iesniedza priekšlikumu Regulai par Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+ regula) ¹, kas ir daļa no kohēzijas politikas tiesību aktu kopuma 2021.–2027. gadam. Galvenais ESF+ regulas politikas mērķis ir palīdzēt radīt darbspējīgāku un noturīgāku "Sociālo Eiropu" un īstenot Eiropas sociālo tiesību pīlāru, kā arī sociālās un nodarbinātības prioritātes, kas noteiktas Eiropas ekonomikas pārvaldības procesā. Komisija 2020. gada 28. maijā – pēc Covid-19 uzliesmojuma un saistībā ar pārskatīto daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam un atveseļošanas pasākumu kopumu – ierosināja dažādus grozījumus kohēzijas politikas tiesību aktu kopumā 2021.–2027. gadam, tostarp ESF+ regulā ².
2. Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja atzinumu par sākotnējo priekšlikumu pieņēma 2018. gada 17. oktobrī ³ un par grozīto priekšlikumu – 2020. gada 18. septembrī ⁴.
3. Reģionu komiteja atzinumu par sākotnējo priekšlikumu pieņēma 2018. gada 5. decembrī ⁵ un par grozīto priekšlikumu – 2020. gada 14. oktobrī ⁶.
4. Eiropas Parlaments 2019. gada 4. aprīļa plenārsesijā pieņēma nostāju pirmajā lasījumā par ESF+ regulu.
5. Strukturālu pasākumu darba grupa ierosināto ESF+ regulu izskatīja vairākās sanāsmēs Bulgārijas, Austrijas, Rumānijas, Somijas, Horvātijas, Vācijas un Portugāles prezidentūru laikā.

¹ Dok. ST 9573/18 + ADD 2.

² Dok. ST 8394/20.

³ OV C 62, 15.2.2019., 165. lpp.

⁴ OV C 429, 11.12.2020., 245. lpp.

⁵ OV C 86, 7.3.2019., 84. lpp.

⁶ OV C 440, 18.12.2020., 191. lpp.

6. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2019. gada 3. aprīlī apstiprināja sākotnējo daļējo sarunu pilnvarojumu ⁷. Pastāvīgo pārstāvju komiteja 2020. gada 22. jūlijā apstiprināja vēl vienu daļēju pilnvarojumu sarunām ar Eiropas Parlamentu par grozīto Komisijas priekšlikumu ESF+ regulai ⁸. Turklāt 2020. gada 5. oktobrī Pastāvīgo pārstāvju komiteja daļējo sarunu pilnvarojumu atjaunināja ⁹, lai ņemtu vērā Eiropadomes secinājumus par daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam un atveseļošanas pasākumu kopumu, kuri tika pieņemti Eiropadomes 2020. gada 17., 18., 19., 20. un 21. jūlija ārkārtas sanāksmē.
7. Pamatojoties uz minētajiem pilnvarojumiem, prezidentvalstis Somija, Horvātija, Vācija un Portugāle vadīja iestāžu sarunas, kas tika pabeigtas 2021. gada februārī.
8. Eiropas Parlamenta Nodarbinātības un sociālo lietu (*EMPL*) komiteja 2021. gada 4. martā apstiprināja iestāžu sarunu iznākumu. *EMPL* komitejas priekšsēdētājs 2021. gada 5. martā nosūtīja Padomes prezidentvalstij vēstuli, kurā norādīja, ka ieteiks plenārsēdē pieņemt Padomes nostāju bez grozījumiem Parlamenta otrajā lasījumā (pēc tam, kad to būs pārbaudījuši juristi lingvisti).
9. Ņemot vērā minēto vienošanos un pēc juristu lingvistu veiktās pārskatīšanas, Padome 2021. gada 27. maijā saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru, kas noteikta LESD 294. pantā, pieņēma nostāju pirmajā lasījumā.

II. MĒRKĪ (3. un 4. pants)

10. Saskaņā ar LESD 149., 153., 164. un 175. pantu ESF+ mērķis cita starpā ir palīdzēt dalībvalstīm un reģioniem panākt augstu nodarbinātības līmeni, taisnīgu sociālo aizsardzību un prasmīgu un izturīgu darbaspēku, kā arī iekļaujošu un saliedētu sabiedrību nolūkā izskaust nabadzību un īstenot principus, kas izklāstīti Eiropas sociālo tiesību pīlārā. Vienlaikus ESF+ atbalsta, papildina un sniedz pievienoto vērtību pašreizējām dalībvalstu politikām minētajās jomās.

⁷ Dok. 7982/19.

⁸ Dok. 9431/20.

⁹ Dok. 10881/20.

11. ESF+ atbalsta šādus konkrētus mērķus:

- a) uzlabot visu darba meklētāju piekļuvi nodarbinātībai un aktivizācijas pasākumiem;
- b) modernizēt darba tirgus iestādes un dienestus, lai varētu novērtēt un paredzēt prasmju vajadzības;
- c) veicināt sieviešu un vīriešu līdzsvarotu dalību darba tirgū, vienlīdzīgus darba apstākļus un labāku darba un privātās dzīves līdzsvaru;
- d) veicināt darbinieku, uzņēmumu un uzņēmēju pielāgošanos pārmaiņām, kā arī aktīvas un veselīgas vecumdienas;
- e) uzlabot izglītības un apmācības sistēmu kvalitāti, iekļautību, efektivitāti un nozīmīgumu darba tirgū;
- f) sekmēt to, lai – jo īpaši nelabvēlīgā situācijā esošām grupām – būtu vienlīdzīga piekļuve kvalitatīvai un iekļaujošai izglītībai un apmācībai un iespēja to iegūt;
- g) veicināt mūžizglītību;
- h) veicināt aktīvu iekļaušanu ar mērķi sekmēt vienlīdzīgas iespējas, nediskriminēšanu un aktīvu līdzdalību;
- i) sekmēt trešo valstu valstspiederīgo, tostarp migrantu, sociālekonomisko integrāciju;
- j) veicināt marginalizēto kopienu, piemēram, romu, sociālekonomisko integrāciju;
- k) uzlabot vienlīdzīgu un savlaicīgu piekļuvi kvalitatīviem, ilgtspējīgiem un cenas ziņā pieejamiem pakalpojumiem; modernizēt sociālās aizsardzības sistēmas; uzlabot veselības aprūpes sistēmu un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumu piekļūstamību, efektivitāti un noturību;
- l) veicināt nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto personu sociālo integrāciju;
- m) mazināt materiālo nenodrošinātību, piešķirot pārtiku vai pamata materiālo palīdzību vistrūcīgākajām personām.

Turklāt papildus minētajiem konkrētajiem mērķiem ar dalīti pārvaldītajiem ESF+ līdzekļiem sniegs ieguldījumu arī politikas mērķos, kas norādīti Kopīgo noteikumu regulas 5. pantā.

12. Ja tas patiešām ir nepieciešams kā pagaidu pasākums, lai reaģētu uz ārkārtējiem vai neparastiem apstākļiem, ar ESF+ var atbalstīt saīsināta darba laika shēmu finansēšanu (bez prasības, ka tās būtu jākombinē ar aktīviem pasākumiem), kā arī piekļuvi veselības aprūpei, tostarp to personu piekļuvi, kam patlaban nedraud sociālekonomiskā neaizsargātība.

III. PADOMES NOSTĀJA PIRMAJĀ LASĪJUMĀ – ANALĪZE

a) Īstenošana dalītā pārvaldībā (7.–24. pants)

13. Padomes nostājā pirmajā lasījumā ir panākts labs līdzsvars starp dažādiem konkrētiem mērķiem, kas jāsasniedz ar ESF+, atspoguļojot galvenās sociālās problēmas, ar kurām Eiropa pašlaik saskaras Eiropas sociālo tiesību pīlāra kontekstā, un tematiskās koncentrācijas prasībām, kas paredz nepieciešamo atbalstu likumdevēju noteiktajām galvenajām jomām (bērnu nabadzība, sociālā iekļaušana, jauniešu bezdarbs, atbalsts vistrūcīgākajām personām un sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības organizāciju spēju veidošana).
14. Šajā sakarā panāktā vienošanās par ESF+ resursu tematisko koncentrāciju (7. pants un daļēji 9. pants) paredz, ka:
 - dalībvalstis vismaz 25 % no saviem dalīti pārvaldītajiem ESF+ līdzekļiem piešķirs sociālās iekļaušanas veicināšanai;
 - dalībvalstis, kurās nabadzības vai sociālās atstumtības riskam pakļauto bērnu, kas jaunāki par 18 gadiem, vidējais skaits 2017.–2019. gadā pārsniedza Savienības vidējo rādītāju (*Eurostat* dati), vismaz 5 % no saviem dalīti pārvaldītajiem ESF+ līdzekļiem piešķirs minētajām darbībām;
 - dalībvalstis, kurās tādu 15–29 gadus vecu jauniešu, kuri nemācās, nestrādā un neapgūst arodu, vidējais rādītājs 2017.–2019. gadā bija lielāks par Savienības vidējo rādītāju (*Eurostat* dati), vismaz 12,5 % no saviem dalīti pārvaldītajiem ESF+ līdzekļiem piešķirs minētajām darbībām;

- dalībvalstis vismaz 3 % no saviem dalīti pārvaldītajiem ESF+ līdzekļiem piešķirs tam, lai izskaustu tādas ārkārtējas nabadzības veidus, kas visvairāk izraisa sociālo atstumtību, piemēram, bezpajumtniecību, bērnu nabadzību un nenodrošinātību ar pārtiku;
 - dalībvalstis katrā programmā pienācīgu summu no dalīti pārvaldītajiem ESF+ līdzekļiem piešķirs sociālo partneru un pilsoniskās sabiedrības organizāciju spēju veidošanai. Tās dalībvalstis, kurām ir konkrētai valstij adresēts ieteikums šajā jomā, šim mērķim piešķirs arī vismaz 0,25 % no ESF+ līdzekļiem.
15. Situācijā, kad inovācijai un transnacionālai sadarbībai sociālajā jomā ir arvien lielāka nozīme, dalībvalstis atbalstīs arī sociālās inovācijas un sociālo eksperimentu darbības, pastiprinās augšupējas pieejas, kas balstās uz partnerībām (14. pants), un tām būs arī iespēja veicināt un atbalstīt transnacionālās sadarbības darbības saskaņā ar jebkuru no ESF+ konkrētajiem mērķiem (15. pants).
16. Tajā pašā laikā dalīti pārvaldītajā ESF+ sadaļā ir skaidri norādīts, kāda veida atbalsts nav atbalsttiesīgs (16. pants). Nevar atbalstīt zemes un nekustamā īpašuma iegādi un infrastruktūras iegādi. Tāpat arī mēbeļu, iekārtu un transportlīdzekļu iegāde (izņemot gadījumus, kad šāda iegāde vajadzīga, lai izpildītu darbības mērķi, vai šādi priekšmeti ir pilnībā nolietoti, vai šādu priekšmetu iegāde ir visekonomiskākais risinājums) nav attiecināmas izmaksas.
17. III nodaļa (18.–24. pants) attiecas vienīgi uz materiālo palīdzību, kas tiks sniegta no agrāk par Eiropas atbalsta fondu vistrūcīgākajām personām dēvētā fonda, aptverot atbalsta principus, noteikumus par ziņošanu, atbilstību, rādītājus un revīziju pasākumiem saskaņā ar materiālās nenodrošinātības mazināšanai paredzēto ESF+ atbalstu. Padomes nostājā pirmajā lasījumā saglabāta šīs nodaļas struktūra no Komisijas priekšlikuma, saglabājot īpašu pieeju un neieviešot stingrākus noteikumus (piemēram, attiecībā uz datu sniegšanu par rādītājiem vai noteikumus par revīzijas taku) attiecībā uz šiem darbību veidiem, kuriem ir zemākas sliekšņvērtības dalībai un kuri tādējādi ir mazāk administratīvi apgrūtināši.

b) Īstenošana tiešajā un netiešajā pārvaldībā (25.–36. pants)

18. Padomes nostāja pirmajā lasījumā attiecībā uz Nodarbinātības un sociālās inovācijas sadaļu (*EaSi* sadaļa) ietver noteikumus par darbības mērķiem, atbalsttiesīgām darbībām un subjektiem, asociētajām trešām valstīm, ES finansējuma veidiem un Savienības finanšu interešu aizsardzību, kā arī citiem īstenošanas jautājumiem (piemēram, darba programma, uzraudzība un ziņošana, izvērtēšana, revīzijas, informācija, komunikācija un publicitāte).
19. *EaSI* sadaļas darbības mērķi būs šādi (25. pants):
- a) izstrādāt augstvērtīgas salīdzinošās analītiskās zināšanas;
 - b) veicināt efektīvu un iekļaujošu informācijas apmaiņu, savstarpēju mācīšanos, salīdzinošo izvērtēšanu un dialogu par attiecīgo politiku;
 - c) atbalstīt sociālos eksperimentus un veidot ieinteresēto personu spējas;
 - d) veicināt darba ņēmēju brīvprātīgu ģeogrāfisko mobilitāti un palielināt nodarbinātības iespējas;
 - e) atbalstīt tādas tirgus ekosistēmas izstrādi, kas tiek veidota saistībā ar mikrofinansējuma nodrošināšanu mikrouzņēmumiem darbības uzsākšanas un izvēršanas posmos;
 - f) atbalstīt tīklošanos Savienības līmenī un dialogu ar attiecīgajām ieinteresētajām personām un to starpā un palīdzēt veidot viņu institucionālās spējas;
 - g) atbalstīt sociālo uzņēmumu attīstību un sociālo investīciju tirgu rašanos;
 - h) sniegt norādījumus tādas sociālās infrastruktūras izveidei, kāda ir vajadzīga Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanai;
 - i) atbalstīt transnacionālo sadarbību, lai paātrinātu inovatīvu risinājumu pārnesi un veicinātu to izvēršanu; un
 - j) atbalstīt attiecīgo starptautisko sociālo un darba standartu ieviešanu.

20. *EaSI* sadaļā var atbalstīt arī šādas darbības (26. pants):

- a) analītiskas aktivitātes, tostarp tādas, kas saistītas ar trešām valstīm;
- b) politikas īstenošanu;
- c) spēju veidošanu;
- d) komunikācijas un informācijas izplatīšanas aktivitātes.

c) Citi noteikumi (37. līdz 42. pants)

21. Papildus standarta noteikumiem citos tiesību aktos, piemēram, tiem, kas saistīti ar deleģēšanas īstenošanu un komiteju procedūru (šajā gadījumā attiecībā uz dalīti pārvaldīto ESF+ sadaļu), Padomes nostāja pirmajā lasījumā saskaņā ar 39. pantu nodrošina saskaņā ar LESD 163. pantu izveidotās komitejas iesaistīšanos, kura var sniegt atzinumus par attiecīgajiem ESF+ jautājumiem un izveidot darba grupas katrai ESF+ sadaļai.
22. Lai nodrošinātu atbalsta sniegšanas nepārtrauktību attiecīgajā politikas jomā un lai ļautu to īstenot no daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam darbības sākuma, Padomes nostāja pirmajā lasījumā saskaņā ar 42. pantu uzskata par lietderīgu regulu attiecībā uz *EaSI* sadaļu piemērot ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra.

IV. SECINĀJUMS

23. Padomes nostāja pirmajā lasījumā atspoguļo kompromisu, kas ar Komisijas atbalstu panākts sarunās starp Padomi un Eiropas Parlamentu.
24. Padome uzskata, ka tās nostājas pirmajā lasījumā ir līdzsvarots teksts, kas atbilst visiem ESF+ regulas mērķiem.